

Gratia Dei Kristianstad

56.0509, 14.1767

När kyrkoherde Gunnar Rosendal, mer känd som Fader Gunnar 1962 blev pensionerad och lämnade sin tjänst i Osby församling förverkligade han sin dröm att bygga en egen kyrka i Kristianstad, som skulle kombineras med bostäder för pensionerade prästkollegor.

På tiggarturnéer runt hela landet lyckades Fader Gunnar att samla in större delen av de medel som behövdes för kapellbygget. Kristianstads kommunpolitiker ställde en tomt till förfogande, och den 11 april 1962 inleddes bygget med ett första spadtag av Fader Gunnar. Redan den 14 december samma år invigde biskop Martin Lindström i Lund Den Himmelska Glädjens Kapell - eller Gratia Dei på latin.

Själva kapellet är utformat som en stor vit kupol. Denna binds ihop av strävpelare och ett horisontellt band som tillsammans bildar fem kors, fyra på kupolens sidor och ett på hjässan. De fem korsen symboliserar de fem sår som Bibeln berättar om i samband med Jesu korsfästelse.

Kapellet är sammanbyggd med en arkitektoniskt ren och stram envåningsbyggnad som innesluter en trädgårdsoas som för tankarna till en klostergård.

Från kapellet kommer man genom Ljusets Hall till de anslutande bostäderna. I den södra flygeln finns tre lägenheter, och de mindre bostäderna i den högra hyrs ut till studenter.

Kupolen minner närmast om en observatoriebyggnad och det är enligt Fader Gunnar en välfunnen liknelse: Varje kyrka skall vara ett himmelskt observatorium.

I den till utformningen och visionen av Gratia Dei var Fader Gunnars egen. Han vidareutvecklade tankarna om en kupolkyrka tillsammans med bland annat konstnären Gert Kaffa från Arkelstorp. Kaffa tillverkade de första modellerna för själva kapellet som skulle bestå av enbart en rund kupol. Centralt inne i kupolen skulle ett altare stå och gudstjänsten skulle firas runtom altaret. Fader Gunnars liturgiska idéer skulle förverkligas här och då blev altaret - Herrens tron, Kristussymbolen och offer-bordet - den absoluta brännpunkten i rummet.

Arkitekturprofessorn och den kända kyrkoarkitekten Peter Celsing antog uppdraget att fullfölja Fader Gunnars intentioner. Men Gratia Dei uttrycker mera av en teologs drömmar än en arkitekts visioner, och bland annat önskade arkitekten Celsing placera nischer i det runda kyrkorummet för att dämpa akustiken. När fader Gunnar bestämde att väggarna skulle vara släta uttalade Peter Celsing att då får inte mitt namn nämnas i samband med kyrkobygget! Akustiken blev också mycket riktigt ett problem. Man har nu låtit sätta upp en akustikmatta i kupolens topp, som halverar den långa efterklängen.

Fader Gunnar tog sig också andra friheter som inte uppskattades. Bland annat ville han liva upp Kristusgestalten som skapats av Gert Kaffa. Fader Gunnar lät måla krucifixet i vackra färger, något som gjorde konstnären upprörd så denna ansåg att hans ursprungligen omålade skapelse blivit förvanskad.

Golvet i kapellet är liksom i Ljusets Hall av svart diabas från nordvästra Skåne. Och altarskivan som består av röd granit från Vånga vilar på fyra keruber gjutna i brons, skapade av Gert Kaffa. Texten på sidan av skivan är hämtad från Psaltarsalmen 80:2: "Du som tronar på keruberna, träd fram i din glans".

I kapellet hittar vi också några alster av den småländske träsnidaren Eva Spångberg, dels krucifixet med Maria till vänster och Johannes till höger om Kristus. Eva Spångberg har även snidat dörren till sakramentsskåpet.

Till höger om sakramentskåpet finns en Mariabild i trä, utförd 1967 av Sven Lindgren.

Och Gunnar Petterson som var kyrkoherde i Trolle-Ljungby har utfört ikonerna.

Han lämnade senare Svenska kyrkan, blev ortodox biskop under namnet Gunnar Bartholomeus Pettersson, och fortsatte ett framgångsrikt konstnärskap. I dag finns hans färgsprakande ikoner spridda över hela landet. Ett av hans senare verk är tavlan som visar striden Sankt Göran och draken.

Fader Gunnar gick ur tiden 1988, 81 år gammal och i sakristian finns ännu de kyrkliga textilerna som han själv ritat, och som en skräddare i Osby sedan sydde upp.

Källor:

Bok: "50 kyrkor i nordöstra Skåne". Regionmuseet Kristianstad. ISBN 978-91-977127-7-4

Bok: "Gratia Dei 1962-2012. En jubileumsskrift". Arne Candert. ISBN 978-91-7580-636-5